

JÄTEVESIEN KÄSITTELY HAJA- ASUTUSALUEEN KIINTEISTÖLLÄ

SUUNNITTELUOHJE 5.4.2023

Suunnitteluohje

Jätevesien käsittely haja-asutusalueen kiinteistöllä

Paraisten kaupungin ympäristövalvonta

Paraisten kaupungin rakennusvalvonta

Laadittu 5.4.2023

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Ranta-alueet	2
3 Viralliset pohjavesialueet	2
4 Kiinteistöt ranta-alueiden ja pohjavesialueiden ulkopuolella	3
5 Poikkeukset ja vapautukset	3
6 Milloin jäteväettä ei tarvitse käsitellä?	4
7 Jätevesijärjestelmän rakentamisen luvanvaraisuus	4
8 Vaihtoehtoiset käymälät	4
9 Lietteen omatoiminen tyhjennys ja käsittely	5

1 Johdanto

Haja-asutuksen jätevesien käsittelystä säädetään ympäristönsuojelulain (527/2014) luvussa 16, 154-158 § sekä 238 §. Lain säädösten lisäksi on noudatettava ns. jätevesiasetuksen (157/2017) säädöksiä ja Paraisten kaupungin omia [ympäristönsuojelumääräyksiä](#) (kohdat 6.2–6.12)

2 Ranta-alueet

Kun jäteveden purkupaikka on alle 100 metrin etäisyydellä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta vesistön tai meren äärellä, tulee jätevesien yhteenlaskettua orgaanista kuormitusta (BOD7) saada vähemmän 90 %, fosfori(P)-kuormitusta 85 % ja typpi(N)-kuormitusta 40 %. Jos purkupaikka sijaitsee yli 100 metrin etäisyydellä rantalinjasta, noudatetaan perustason puhdistusvaatimuksia, vaikka rakennus olisi alle 100 metriä rannasta.

Vaihtoehtoja wc-jätevesien käsittelyyn ovat:

- biologinen suodatin tai maaperäkäsittely, joiden fosforinpoistotehoa kohotetaan erillisellä
- järjestelyllä
- kaksoisviemärointi, eli umpisäiliö wc-vesille ja erillinen käsittely harmaille vesille
- biologis-kemiallinen puhdistamo

Kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä on esitetty suojaetäisyyksiä, jotka koskevat laitteistojen ja jätevesien purkupaikan sijoittamista.

Mikäli kiinteistöllä on hyvin hoidettu kompostikäymälä, jokin muu päästötön vaihtoehtokäymälä tai wc-vesille umpisäiliö, on käytännössä huolehdittava lähinnä vain harmaan veden orgaanisen kuormituksen (BOD7) vähentämisestä. Harmaan veden käsittely ei pääsääntöisesti ole vaikeaa eikä kallista.

3 Viralliset pohjavesialueet

Paraisten kaupungin omissa ympäristönsuojelumääräyksissä on asetettu pohjavesialueille erityisen tiukat käsittelyvaatimukset (kohta 6.4). ”Pohjavesialueilla vesikäymälöiden jätevedet on johdettava umpisäiliöön tai käsittelyn jälkeen umpinaista putkea tai avo-ojaa pitkin pohjavesialueen ulkopuolelle. Käymäläjätevesien perinteinen maapuhdistamokäsittely ei ole sallittua pohjavesialueella. Harmaita jätevesiä saa käsitellä esimerkiksi maasuodattamossa tai harmaavesipuhdistamossa, minkä jälkeen jätevedet voi johtaa ojaan, jos tästä ei aiheudu

pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Käsitellyn harmaan jäteveden suora imeyttäminen esimerkiksi imeytyskenttään tai kivipesään ei ole sallittua. Vähäisiä määriä harmaita jätevesiä voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niistä ei aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa”.

Pohjavesialueet [kartalla](#)

4 Kiinteistöt ranta-alueiden ja pohjavesialueiden ulkopuolella

Jätevesilaitteistojen uudisrakentamiselle ei ole asetettu määräaikoja. Jätevesilaitteisto voidaan silti joutua uusimaan, ellei se täytä vaadittuja perustason puhdistusvaatimuksia (BOD7 80 %, P 70 %, N 30 %), kun

- rakennetaan vesi-wc
- suoritetaan muu vesi- ja viemärlaitteistoja koskeva luvanvarainen korjaus- ja muutostyö
- kiinteistöllä tehdään rakennuksen rakentamiseen verrattavissa oleva, rakennuslupaa edellyttävä korjaus- tai muutostyö (esim. pelkkä lisähuoneen rakentaminen ei edellytä jätevesijärjestelmän saneerausta)

5 Poikkeukset ja vapautukset

Ikävapautus on automaattisesti voimassa kaikilla niillä vakituisesti asutuilla kiinteistöillä, joiden haltija/haltijat ovat syntyneet ennen 9.3.1943. Niillä kiinteistöillä ei laissa esitettyjä puhdistusvaatimuksia tarvitse noudattaa. Ehtona on kuitenkin, että jätevedet eivät aiheuta ympäristön pilaantumisen vaaraa ja että jätevesijärjestelmä on käyttökuntoinen. Uudisrakentamisen yhteydessä ei sovelleta ikävapautusta.

Poikkeaminen jätevesien puhdistusvaatimuksista ranta- ja pohjavesialueilla tulee kyseeseen vain, jos:

- kiinteistön jätevesien kuormitusta voidaan pitää **huomattavan vähäisenä** TAI
- vaadittavan jätevesijärjestelmän rakentaminen on kiinteistön haltijalle **taloudellisesti ylivoimaista ja samalla kertaa teknisesti erityisen vaativaa**.

[Poikkeamishakemuksen](#) käsittelee kunnallinen ympäristönsuojeluviranomainen (rakennus- ja ympäristölautakunta) ja se voidaan myöntää viideksi vuodeksi kerrallaan.

6 Milloin jätevettä ei tarvitse käsitellä?

Vähäiset määrät harmaita jätevesiä voi ympäristönsuojelulain (155 §) mukaan johtaa maahan, jos tästä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Vähäiseksi määräksi tulkitsemme tilanteet, jossa:

- loma-asunto tai sauna on kantoveden varassa
- vedenkäyttö on muuten vähäistä (vain kesävesi ja vedenkulutus max 50 litraa/vrk)

- **poikkeus tähän:** jos sauna tai mökki sijaitsee rantaviivan tuntumassa ja pesuvedet valuvat käytännössä suoraan vesistöön, tulee vähäisillekin pesuvesille järjestää suodatus.

Huom. Jos rakennuksessa on suihku tai pyykkikone, ei vedenkulutusta yleensä voida pitää vähäisenä. Tiskikoneen käyttämää vesimäärää voidaan pitää vähäisenä.

7 Jätevesijärjestelmän rakentamisen luvanvaraisuus

Uudisrakentamisen yhteydessä jätevesiratkaisu hyväksytään *rakennuslupapäätöksen* mukana. [Lupahakemukseen](#) tulee liittää erillinen jätevesisuunnitelmakaavake hyvin täytettynä, poikkileikkaus jätevesijärjestelmästä sekä asemapiirros.

Jos rakennustyö koskee ainoastaan jätevesilaitteistoa, on wc-jätevesijärjestelmän rakentamista varten haettava [toimenpidelupa](#) rakennusvalvonnasta. Harmaavesijärjestelmän rakentamiseen riittää *kirjallinen ilmoitus* rakennusvalvontaan. Luvat haetaan ja ilmoitukset tehdään sähköisesti [ePermitissä](#).

Ympäristönsuojeluviraston viranhaltijat ratkaisevat sen, milloin kiinteistöllä olemassa olevan jätevesijärjestelmän voidaan katsoa täyttävän lainsäädännön ja kaupungin ympäristönsuojelumääräysten vaatimustason, eli sen, pitääkö järjestelmä uusia vai ei.

Hyvin suunniteltu ja oikein valittu jätevesijärjestelmä säästää sekä kukkaroa että luontoa. Suunniteltaessa tulee ajatella myös laitteiston jatkossa vaatimaa huoltoa ja ylläpitoa. Kiinteistönomistajalle on eduksi käyttää hankkeessa asiansa osaavia suunnittelijoita. ([Suunnitelmakaavake](#))

8 Vaihtoehtoiset käymälät

Kuivakäymälä helpottaa oleellisesti kiinteistön jätevesihuoltoa ja on siksi suositeltava vaihtoehto haja-asutusalueella. Niidenkin päästöt tulee kuitenkin hoitaa asiallisesti. Jäte ja nesteet voi ottaa erilleen päästöttömiin säiliöihin, kompostoida hyvin ja käyttää hyödyksi

maanparannusaineena/lannoitteena. Kompostikäymälöitä on lukuisia eri vaihtoehtoja erilaisiin tarpeisiin, sekä ulko- että sisäkäymälöitä. Polttava käymälä tai pakastava käymälä voi myös olla hyvä valinta.

Kuivakäymälöistä annetaan sääntöjä sekä kunnallisissa ympäristönsuojelumääräyksissä että Lounais-Suomen jätehuoltomääräyksissä (37 §).

9 Lietteen omatoiminen tyhjennys ja käsittely

Lietteen poisto saostussäiliöstä ja sen käsittely omatoimisesti on mahdollista ainoastaan, jos liete aiotaan hyödyntää omalla kiinteistöllä lannoitteena. Omatoimisesta lietteen käsittelystä tehdään etukäteen kirjallinen ilmoitus jätehuoltoviranomaisille, joka toimittaa sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille tarkastettavaksi. Jätehuoltomääräyksissä säädetään, kuinka usein lietetyhjennykset on toimitettava.

Harmaavesisäiliön lietteen voi poistaa itse hyväksi katsomallaan tavalla (esim. tiheäsilmäisellä haavilla tai rasvakaivon hoitoseitillä, ks. lietteen määritelmä). Liete tulee kompostoida. Liete tulee puhdistamon toiminnan varmistamiseksi poistaa riittävän usein.

WC-veden saostussäiliöiden lietteen voi poistaa ja käsitellä itse vain, mikäli liete on laitevalmistajan ohjeen mukaisesti suunniteltu poistettavaksi omatoimisesti tai käytössä on lietteen poistoon erityisesti suunniteltu menetelmä/tekniikka (esim. lietekuivain). Lietteen hyötykäyttö edellyttää sen hygienisointia, mikä vaatii yleensä yhden (1) vuoden kompostointiajan. Kompostin tulee olla päästötön ja ilmastettu, mutta suljettu haittaeläimiltä.

[Lomake omatoimisesta lietteen kompostoinnista kiinteistöllä](#) (Toimita jätehuoltoviranomaiselle)

SANASTO:

Harmaat vedet: talousjätevedet vesi-wc:n jätevesiä lukuun ottamatta

BOD7: Biologinen hapenkulutus, joka aiheutuu jäteveden mikrobien hajottaessa vedessä olevaa orgaanista/eloperäistä ainetta

Kuivakäymälä: Käymäläratkaisu, jossa ei käytetä vettä huuhteluun. Esimerkiksi kompostoitavat, pakastavat ja polttavat käymälät.

Ranta-alue: maa-alue alle 100 metrin etäisyydellä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta vesistön tai meren äärellä

Liete: jätevesistä saostussäiliössä, pienpuhdistamossa tai muussa käsittelyssä muodostuvaa laskeutuvaa tai kelluvaa ainesta, joka voidaan erottaa jätevedestä omana jakeena.

Hygienisointi: Prosessi, jossa tauteja aiheuttavat mikrobit käsitellään niin, että ne eivät aiheuta riskiä tautien leviämisestä

Neuvonta:

Paraisten ympäristönsuojelutoimisto

[Paraisten rakennusvalvonta](#)

byggnadstillsyn.rakennusvalvonta@pargas.fi

arkisin klo 9–15, puh. 040 488 608